

نورک پوردی

ناتری : نورک پوردی

م. ی. محمد علی

۲۷ حزیران ۱۳۲۹

ص. ۱۹

نیل ۲

تاریخ و آثار عقیقه

تورك مدنیقی تاریخی

- ۳ -

مصاحبه لریمزه باشلارکن تورك تاریخنک اسلامیدن اولکی دورلرینه عائد و شیقه لرك بك آرز و محدود اولدیغنی قیید ایتشدك . شیعه دی ده موجود اولان و شیقه لرك مختلف و متضاد اولدیغنی علاوه ایتمه لی بز . كرك چین ، كرك پیرانس و ایران و كرك اسلام منبعلری ، مختلف زمانلره عائد و مختلف لسانده یازیلارق يك دیگرینه اویمایان تاریخی و جغرافی تعییرلر قوللانمش اولدقلرندن بونلری مقابله و مقایسه ایتك بیله غایت مشكل و حتی غیرقابل کیی در . مع مافیه بز بونلری مصالحه و تدقیق ایلده جگیز . محتوی بولوندقلری افسانه جهتی آتارق ، اختلافلردن ، تضادلردن بیله استخراج ایده بیله جگیز حقیقتلری ثبت و بو طریق ایله اسلامدن اولکی تورك تاریخنک هیچ اولمازسه اساس خطایرینی چیزه دك داها زیاده و مفصل معلوماتك علاوه سنی علم و فنك هرگون آتقمده اولدیغنی یگی خطومه لره تعلیق ایده جگیز .

اسلام منبعلرندن باشلا یالم : ایکنجهی مصاحبه مزده ده قید ایتدیگمز کیی دور اسلامك ورودندن بری اسلامدن اولکی تورك تاریخنه عائد ثبت ایدلمش بوتون معلومات یكانه منبهی قازان خانك کاتبی رشیدالدینك فارسیجه یازمش اولدیغنی « جامع التواریخ » در . شو اثر دن سوگرا لك مهم و شیقه عد ایدیلان « شجره توركی » ده توركلرك اصل و نسب لرینه عائد معلوماتی « جامع التواریخ » دن اقتباس ایله مشدر . مثالا « شجره توركی » صاحبی ابوالغازی « جامع التواریخ » ك سبب تحریرینی رشیدالدینك کندی آغزندن شویله جه روایت ایدیور :

« ایرانده جنگیزخان اولادیندن پادشاهلق قیلغان جماعت دین اول کشتی که مسلمان بولدی ، جنگیزاوغلی تولى خان نینك اوغلی هلاکی خان نینك اوغلی آباء

خان نىڭ اوغلى آزرغون نىڭ اوغلى قازان غىلە الرحمة ايدى؛ اول پادشاه بولناندىن
 سونڭ بريدنى پاى تىخت قىلدى، مى چاقريب عنایت يوزينه كىلب وزيرى قىلدى؛
 تمام ايران مملكتى نىڭ اختيارى نىڭ قولومغه بردى. بريال بولناندىن سونڭ
 برگون مى چاقريب ايتدى الحمد لله بزمسلمان بولدوق بزم نىڭ اولوغ آبا هلاكو
 خان مغولستاندىن كىلكاندىن برى ايكي اوچ آرقا اوتدى؛ ايمدى بزدىن سونڭ
 دنياغە كىلكان مغول نىڭ تىلىنى و سوزنى و يورينى و اوروق لارنى و نوتورلار
 و بىلماس لار مغول يورتىدا اولتورغان ايل كوب تورور انلار نىڭ قايسى سى نىڭ
 سونكاكى مغول تورور قايسى سى نىڭ مغول ايرماس مونا لار نىڭ پارچه سى بىر كا
 جمع قىل تىب حكىم قىلدى من عرض قىلدوم بركشى نىڭ قولدىن برايش كىلور:
 نىكا اولوغ خدمت بويوروب سىز تىب خان ايدى بوايش سىندىن اوز كا كشى نىڭ
 قولدىن كىل ماس بزده مغول تىلى بىلان تىلكان كىتابلار بار تىلماكان سوزلارنى
 ياد بىلاتورغان كشى لار مىز بار تىب بش آلتى مغولنى قىرى سوزىن بىلاتورغان
 كشى لارنى مىڭ قايمغه قويدىلار وتقى خان نىڭ اولوغ بىكى بار ايدى آتى قولاتو
 لقى حكسانك انكا آرىمجه بويوردى لار كم بو وقتدا مغول نىڭ اصل و نسبى
 سىندىن يىغشى بىلور كشى يوق دور تىب هم مغول نىڭ تىلىنى سولورسن هم كىتايىن
 اوقورسن تىب حكىم قىلغاندىن سونڭ قولاتو حكسانك بهادر باشلىق اول جماعت
 ايتدىلار: تاريخ هجرى بش يوز تقى ايكي دا ايدى من بو تاريخ نى تىبدوم
 و آتى «جامع التواريخ» قويدوم

يعنى: «ايرانده جنگيز اولادىدىن پادشاهلىق ايدىلر آراسىده نول خانك
 اوغلى هلاكو خانك اوغلى آباقا خانك اوغلى آزرغون خانك اوغلى غازان
 غىلە الرحمة، دىن اسلامى ايلك اول قبول آيادى و پادشاه اولدقن صوگرا
 بريدى پايتخت اتخا ايدىدرك بى حضورينه دعوت ايتدى و وزيرلك توجيه ايدىدرك
 بوتون ايرانك زمام امورنى بگا توديع ايلادى؛ برسنه صوگرا ينه برگون بى
 حضورينه جلب ايدىدرك: «بزم الحمد لله مسلمان اولدق؛ فقط بزم اولو
 بابامىز هلاكو خان مغولستاندىن بو طرفه كلكاندىن برى ايكي اوچ بطن كچدى.
 بزدىن صوگرا كىلر مغوللر ك دىلى، سوزىنى، يىرىنى، يوردىنى و اولوسلىرىنى

اونوتورلر و بیلمزله مغول یوردنده برچوق ایللر وارددر؛ بونلردن هانگیسی
مغولدر، هانگیسی ده کیلدر؟ ایشته بومعلوماتک کافهسی بریره جمع ایت. «دییه
أمر و یردی. بن شو جوابی عرض ایتدم: «برکشینک آلدن برایش کلیر؛
اوزریمزه آغیرایش تحمیل ایدیورسک. «خان دیدی که: «سندن باشقه بوایشی
یاپاجق آدام یوقدر. ایچمزدده مغول دیلینی بیان آداملر، کتابلر، یازیچیلر وارددر.
یازیلامش معلوماتی خاطرلرلرند طسوتان آدمیریمزدده وارددر. «و بش آتی
مغولی و آسکی سوز بیلن کشیلری بکا ترفیق آیلدی؛ بوندن ماعدا خانک یاننده
بر بویوک بک واردی؛ آدی قولاتو لقبی حکسانک؛ اوگاده بویوردیلر که:
«الیوم مغول اصل و نسبنی سندن آتی بیلن کیمسسه یوقدر: هم مغول دیلنی
بیلیرسک، هم یازیسی اوقورسک. سنده بوایشله مشغول اول. «قولاتو حکسانک ده
اومغوللره رئیس اولدی. تاریخ هجرینک ۵۰۲ نجی سنه سنده بوتاریخی ا کال
آیلدهم و نامنی «جامع التواریخ» قویدم.

ایشته کوریوورسیگز افندیلر! جامع التواریخی یازدیرتان سائق ملی غنعه لرک
اونوتلاماسی، مغوللره عاقد معلوماتک ثبت و ضبط ایدلمه سی در، درت یوزآلی
سکرسنه هجریه سنده، یعنی «جامع التواریخ» دن قرق درت سنه اول یازیلش
اولان «قوداتقوبیلک» صاحبک ملی غنعه لرک اونوتولمق، تورکارک آسکی
تاریخنه عاقد معلوماتک حافظه لرلرلر سیلنمک اوزره اولدینی حقنده کی تأثر و انفعالی
حاوی برشی ذکر ایتشدک؛ اونی برداها تکرار ایدم:

تاجیکلر تیکده تبکمش - تبکمز آرسه لر کیم اوققور آتی

عجبا قازان خانک شو تشبیهی بوملی احتیاجک، بومومی حسک تعلیمی
ایچونمی ایدی، و یاخود جامع التواریخک فارسی لساننده یازلماسی سیاسی بر
فکره می ده مستند ایدی، یوقسه قازان خان تبعه سی اولان فارسیلری مغوللره
ایصیندیرمق ایچون مغوللر حقنده کندیلرینه معلومات ویرمک لزومنی می حس
ایتمش ایدی؟

برده دقتکزی «جامع التواریخ» صاحبک «مغول لساننده برچوق کتابلر،
یازیلر اولدیغنی» سویله مه سنه جلب ایدیورم: بو کتابلر، بو یازیلر نه اولدی؟

کیم بیلیر الیوم هانگی طوپراق آلتنده گومولش و یاخود هانگی اوروپا کتبخانه سنک مدقنلرنده توزلراہ اورتولمشدر؟ و صوگرا « شجره تورکی » دن نقل ایتدیگمز قطعه ده اسمی ذکر ایدیلن « قولاتو حکسانک » پک مراقی موجب دکلمی در؟ قازان خان کندیسنه « الیوم مغول اصل و نسبنی سندن ائی بیلن کیمسه یوقدر » دییه خطاب ایدیور؟ بو « اولوغ » خاقانک یاننده نه کی وظیفه ایله موظف ایدی؟ اسکی ایرانیلرده ملی عنعنہ و روایتلری محافظه ایتمکله مکلف و « دهقان » نامنی طاشییان بر اسیلزاده صنفی موجوددی . و غزنوی و فردوسی دن داها بر جوق سنه اول خسرو و پرویز شودهقانلری طوپلایارق اسلافه عائد عنعنہ لرک ، خاطرہ لرک تصنیفی امر ایتدی : شاعر روده کی شو عنعنہ لری « خدانامه » اسمنده بر ملی داستان ده [نوپه] ده سرود ایلک ایسته یوردی ؛ و حتی بیك بیت بیله انشاد ایله دی ؛ فقط عرب استیلاسی شوتشبتک نتیجه لندیرله سنه فرصت ویرمه دی . بالاخره محمود غزنوی خسرو و پرویزک شوتشبتی تتویج ایتدیردی : مخزنلرده محافظه ایدلمش اولان « خدانامه » وثیقه لرینی فردوسینک یدینه تسلیم ایده رک « شاه نامه » بی وجوده گیتردی . یونانیلرده ملی عنعنہ لر ، روایتلر و ملی افسانه لری صاقلایان و کوی کوی ، شهر شهر کزه رک سویله ین « کورلر » واردی : لایموت ایلیدا و اودیسیسه نک ناظمق شرفی کندیسنه اسناد ایدیلن « هومر » ده بو کورلردن بری ایدی .

عجبا « قولاتو حکسانک » ده خاقانک یاننده وقعه نویسلک ، ملی عنعنہ لر ، تاریخی خاطرہ لر محافظلنی وظیفه سنی می ایفا ایدیوردی ؟ هیهات ! بوتون شو سؤالره شیمدیلک بزیا لکز سکوت ایله جواب ویرمک مجبوریتده یز ؛ خاطر مزه گلن شومراقلی سؤالره قارشى جهالتمز بزى جوابسز براقیر . بحق ویریه جک جوابی توران لسانلریله ادبیاتنه عائد تبعلر و کشفلرک توسع ایده جکی بر آتی یه براقیر .

شیمدیلک تورکلرک اصل و نسب لرینه عائد معلومات آلمق ایچون ینه جامع التواریخ و شجره تورکی یه مراجعت ایده لم ؛ باقالم « قولاتو حکسانک » و « آلتی مغول کشیلری » بوکا دائرنه لر سویله مشلردر . آلا جفگنر معلوماتی افسانه لی ، و خیالک

ایجاد ایتش اولدینی صنیعہ لر وزینتہ لرہ سوسلتمش کورہ جکسیگز؛ تاریخدن زیادہ قارشیکزہ طاتلی بر افسانہ، مراقلی بر مصال وضع ایدیلہ جکدر ا ذاتاً بویوک بویوک قوملرک تاریخی خاطرہ لر بو کبی سوسلر ایلہ افسانہ لر ایلہ تزین ایدیلہ مشمیدر؟ یونانیلرک اصل و نسب لری حقندہ «ہومر» ی او قویگز؛ رومالیر حقندہ کی مصال لری، افسانہ لری مطالعہ ایدیگز. ایرانیر، عربلر، چینلیر، خلاصہ مقدرات بشریہ اوزرنده تأثیر اجرا ایتش اولان عرقلرک کافہ سی حقندہ عین حالہ تصادف ایدر سیگز! کندی عرقلر حقندہ کی مصال لری دہ جوق کورمہ! اونلری اوکر نہ لم؛ مراقلہ، ہوسلہ دیگلہ یہ لم؛ بر ملت کندیسنہ بویوک دیہ رک، کندیسنی بویوک کورہ رک، کندینک فوق الطبیعیہ، فوق البشر ممتاز بر عضویت اولدیغہ ایمان ایدہ رک۔ بویور، فوق العادہ لک فوق الطبیعیہ لک کسب ایدر؛ باقیگز، اجدادیمز کندی اصل و نسب لری حقندہ نہ کبی فکرلر بسلہ یورلرمش: «طوفان دن سوکرہ نوح علیہ السلامک اوچ اوغلی قالدی: بونلردن بریسی «یافت» ایدی. تورانی قوملرک جدی دہ ایشته شو یافت ایدی؛ بونک ایچوند رک یافت «ابوآل تورک» لقبہ نائل اولیور؛ یافت اولاد و طائلسی ایلہ برابر یوقاری آسیایہ دوغرو یورویور. بونلردن بر قسمی بر مدت یافتیان و فارس دہ قالدقن سوکرا کاشغرہ دوغرو یورومش و اورادہ توطن ایدہ رک چینک «chassi شسی» ولایتہ حلول ایلہ مشلر و بورادہ بر چین سلالہ سی وجودہ کتیر مشلردر. دیگر قسمی ایسہ کوردستان و کورجستان طریق ایلہ تانای [دون] و وولغا وادیلری جہتہ کیتمشلر، بورادہ اوتور مشلردر. بر مدت سوکرہ دہ شو ایکنجی قولدن بر قول داها آریلہ رق شرقہ دوغرو یورومش، اورادہ توطن ایدہ رک تورک نسل لری وجودہ کتیر مشلردر. دیگر بر روایتہ کورہ ایسہ یافت سکز اوغلی ایلہ برابر بحر خزرک شمال و شمال غربی جہتلرینہ چکیلمش و ایتل (وولغا) ایلہ یاییق (اورال) سلالہ لری اراسندہ یرلشمشدر. بر مدت سوکرا دولت ادارہ سنی الک عقللی اوغلی «تورک» تودیع ایدہ رک کندیسی عبادتہ دالمشدر.

تورکک لقبی «یافت اوغلان» در. جہاندہ ایلک قانون قویان اودر؛

چادری ایلک اول او اختراع ایلهمشدر : داهای حیاتده ایکن دولتک اداره سنی
اوغلی توتنکه تسلیم ایدمک باباسی گیبی اعتکاف و اتزوایه چکیلهمشدر. توتنکدن
سوگرا تورک سلاله سی بروجه آتی دوام ایدیور :

توتنک

ایلچی خان

دیب باقوی خان

کیوک خان

آلتجه خان

آلتجه خانک ایکی اوغلی وارمش : بریسی مغول دیگری تاتار : پدرلری
ملت و دولتی بو ایکی اوغلی آراسنده تقسیم ایلهمشور ! بوندن سوگرا آرتیق
تورکلک ایکی یه بولمش اولیور؛ بونلردن بهری ایری ایری سلاله تشکیل ایدیور.
تاتار خانک سلاله سی :

یوغا خان

یلانجه خان

آتلی خان

آتسز خان

اردو خان

بایدو خان

شوبایدو خانه قادار ایکی یه منقسم اولان قوللر هر نه قادار ایری و مستقل
باشامشلرده هیچ بر زمان کنسیدیلرینک عینی قوم ، عینی ملت اولدقلرینی
اونوتمه مشلردر و دائما یکدیگری ایلهمش خوش کچینه رک یابانچیلره قارشى برلکده
چیقمشلردر . فقط «شجره تورکی» نك دیدیکی اوزره «بایدو خان غافل ونادان
اولدینی ایچون» مغوللر اوزرینه هجوم و مجروحاً وفات ایلهمشدر :
یرینه کچن اوغلی سونجه خان ایسه مغوللری مغلوب و دورت یوز سنه
اوزرلرینه حاکم اولمشدر .

مغول سلاله سی ایسه بروجه آتی ایش :

مغول خان: شو خانك زمانده یازین طاغله و قیشین ده سیردریا قره قوروم
 و یاخود قیشلاقلرینه کوچ ایتمک عادت قونولدی؛ درت اوغلی وارمش: قارا خان،
 اوز خان، غوز خان و قور خان: کندیسندن سوکرا قارا خان حکمدار اولمشدر.
 • قارا خانك بر اوغلی اولدی: بو جوجوق پك خوارق نمون ایمش: مغول
 عادتجه ارکک چوجوغنه بریاشنده آد ویریلدورمش. قره خان مغول بیوکارینی
 طولایه رق • اوغلومه آد ویریگز • دیمشدر: جوجوق بکاردن اول سوزه
 باشلایه رق: • بنم اسمم اوغوز خسرودر • دیمشدر. حیرتار ایچنه طلمش
 اولان بکار شو اسمی بکنمشلردر: اوغوز فوق العاده بر سرعتله بویویور.
 پدري آنی اولندیرمک ایسته یور: قارداشلی اوز و غوز خانك قیزلری بربری
 آرقه سنجه آکا نکاح ایدیور. فقط اوغوز هیچ برینه میل ایتمیور: بالاخره
 پدرينه اوچنجه عموجه سی قور خانك قیزی آلمق ایسته دیگنی سویله یور.
 پدري اوغلنك آرزوسنی یاپه رق قیزی آلیور: وفی الحقیقه اوغوز بو قیزه
 پك بیوک بر محبت ابراز ایدیور: قاراخان شو حالك حکمتی اوغوزك آئنه سندن
 صوریور. آئنه سی ایسه • کلنلرندن صورا • دییه جواب ویریور. کلنلر
 استجواب ایدیلدکده بوتون حقیقت میدانه چیقیور. مگرکه اوغوز حضرت
 ابراهیم علیه السلامك آیینی قبول ایتمش ایمش و او دینی اولکی ایکی زوجہ سی قبول
 ایتمدکاری حالده قور خانك قیزی قبول ایلمش ایمش. بوندن طولایی اوغوزده
 آنی سویویورمش. قارا خان شو خبری آلدقده پك زیاده حدتلمش. مغول
 بکارینی طولایه رق اجدادینك دینندن چیقمش اولان اوغوزده قارشى محاربه
 آچمینی تکلیف ایله مش! اوغوز ایسه او ائنده اوده ایمش. احوال دن خبردار
 اولان کوچوک زوجہ سی کندیسنه اخطار ایدیور. اوغوز اطرافه آدمیر
 کونده ره رك مغوللری کندى طرفه دعوت ایدیور. فقط اهالی قره خانى
 التزام ایدیور. یالگیز سلاله یه منسوب برنسارک قسم اعظمی اوغوزك طرفه
 کچیورلر. و بر محاربه اوله رق قره خان مغلوب و آلمش اولدینی یارادن متأثراً
 وفات ایله یور.

برینه کچن اوغوز خان اون ایکی سنه دین یولنده مجاهده ایدیور. مغول

بکرندن ابراهیم دینی قبول ایتمک ایسته یندر تاتار خانه التجا ایدیورلر .
 بالاخره اوغوز تاتارلره قارشیده محاربه آچهرق ناتارلری مغلوب و بر چوق
 مال و اشیا غنیمت ایدیور. یتیمش ایکی سنه مجاهده دن سوکرا بوتون تاتارستانی
 استیلا و یگی دینی نشر ایدیور. آندن سوکره خطایی ، چینی ، تانکقونی یعنی
 یتیمی ، قره خطایی فتح ایدیور . قره خطایک او بر جهنده واقع تونقوزده
 (نگزده) ده کی صرب طاغیر ایچنده ساکن برتورک قومنده هجوم ایدیورسده
 تورک بکی « ایت براق » مغلوب اولیور . فقط اون یدی سنه سوکره ینه
 هجوم ایدیور وایت براقی قتل و مملکتی ضبط ایله یور . بوندن سوکره سیرام ،
 طاشکند ، سمرقند ، بخارا ، بلخ و غور طرفلرینه یوریور . بورالریده فتح
 ایتدکن سوکره کابل ، غزنه طریق ایله هندوستانه ، کشمیره واصل
 اولیور . بر سنه مجاهده نتیجه سننده نتیجه سننده بورالریده ضبط
 ایتدکن سوکره استراحت ایچون بدخشان طریق ایله ینه مغولستانه عودت
 ایدیور .

بر ییل استراحتدن سوکرا یگی دن برقوه عظیمه ایله تارازشهرینه کلپور .
 تارازه کلیرکن خانک دمدار عسکرندن بر او خلق بولوب خانک حضورینه
 کتوریور : خان کندیسندن نه دن کیری قالدیغنی صورددقه ؟ « بیه جک »
 ایچه جک آز اولدیغنی ، و عسکرک عقبنجه کلیرکن زوجه سنک وضع حمل
 ایدرک سودی کفایت ایتمه دیکنی سویلر . « بونک اوزرینه خان او خلقنه
 ات و باشقا لازم اولان شیلرک ویرله سنی امر ایدر و کندیسندیده خدمت
 عسکرینه دن عفو ایدرک « قال آج » دیر . بو مناسبتله بو او خلقندن توره مش
 اولان قبیله یه ده « قال آج » نامی ویریلیور . بعده خان بخارا طریق ایله خراسانه
 داخل و اوزمان ایران شاهی اولان هوشنکی مغلوب ایدرک بوتون ایرانی
 عراقی ، شامی و عربستانی فتح ایلر . شامده بولندیغنی زمان برگون خدمتچیلرندن
 بریسنی چاغیرم رق ائنه بر آلتون یای ایله اوچ آلتون اوق ویردی . ویایک
 کون طوغیشی طرفنده کی چولده کوموله سنی و اوقلرکده کون باطی جهنده
 چولده صاقلانمهنی امر ایتدی : بر سنه سوکرا (کون ، آی ، ییلدیز)

اسملرنده اوچ بیوک اوغلنی چاغیروب آو ایچون کون طوغیسی طرفه کوندردی:
 بعد (کوک، طاغ، دگز) نامنده کی کوچوک اوغللرینی چاغیردی و آنلریده
 کون باطیسی طرفه کوندردی: کوک خان عثمانلورک، دگز خان سلجوقلرک،
 و طاغ خاندان اوغوز تورکلرینک اجدادیدرلر. بر مدت صوگره اوغللری یایی
 و اوقلری بولارق کلیتی آوله عودت ایلدیلر. اوغوز خان بویوک بر ضیافت
 ترتیب ایله دی و بوتون مغول بکلری حضورنده یایی اوچ یره تقسیم ایله رک
 بهرینی اوچ بیوک اوغللرینه ویردی: بومناستله شواوچ اوغللری «بوزاق»
 لقبی آلدیلر: دیگر اوچ اوقده کوچوک اوغللری آراسنده تقسیم ایله دی
 و آنلرده «اوچ اوق» لقبی آلدیلر:

بو سفردن مقرر حکومته عودت ایتدکده فتوحاتنک خاطره و شکرانی
 اولق اوزره بیوک بر شهر آیین اجرا ایتدی: «جامع التواریخ» شو شهر آیینی
 بویاه تصویر ایدیور: «آغاچلری آلتون ایله قابلو جسیم بر خرگاه حاضر لاتدیره رق
 دروئی لعل، یاقوت، زمرد، فیروزه و اینجو کیی شیلر ایله ترصیع ایله دی.
 شو ضیافت حقنده شجره تورکی ساحی آتیده کی بیتلری یازیور:

بر ابو تیکدی آلتون دین اول شهریار
 کیم اول ابو نیک او بودین قیلدی عار
 توقوز یانی [۱]، توقوز بیک قوی [۲] اولتوردی
 بولغاردین [۳] توقسان توقوز حوض قیلدوردی
 توقوزینه عرق توقسانه قز تولدوردی
 بارچه [۴] نوکارلرینی [۵] چاقروب کلکتوردی

اوغوز قیلدی اول تویدا [۶] جر عاşı
 بو آلتی اغولنی سیور عامشی
 بولار کور ساتوب ابردی مردانهلق
 اما برله کوب تورلو فرزانهلق

صوگرا اوغوزخان اون آلتی اوغلنه چوق نصیحتلرایده رک قبائل بکلرینه ده

[۱] آت، [۲] قوزی [۳] چشمه، بولاخ [۴] هب [۵] بکیت، آوروپانک
 قرون وسطی ده Chevaliers دیدیکلری: [۶] دوکون.

اصول حکومتی اوکرتدی و برچوق شهرلر ، وولایتلر احسان ایلهدی .
 اوغوللرینه دیدی که : « اوقلر ایله یایی سیز کندیکیز بولمایوب بو تگری
 تعالینک سیزه بخش ایتدیگی بر نصیب ، قسمت اولدیغندن و بزدن اول
 کلن اجدادمن بیتنده یایی ، هر قنئی طرفده ایسه اوقک اوکا تابع
 اولماسی قانون معتبردر : بناء علیه یایی شاه و اوقده آنک وزیراسی مقامنده
 طانیلدیغندن و قائمندن صوگرا کون خان بنم تختنده اوطورسون آنک
 وقاتندن صوگره « بنی اوق » نسلندن هر کیمک اهلیتی وار ایسه اومقام سلطنته
 گچسون و اوج اوقلارده خدمت وزارتته راضی اولسونلر . » بوندن صوگرا
 اوغوز خان وفات ایتشددر : مدت سلطنتی یوز اون آلتی ییلدر : و ظهوری
 هجرتدن ۳۴۰۰ سنه مقدمدر .

کندیسندن صوگره مقام سلطنته گون خان کچدی : شوخان باباسنک ناظری
 و او یغون قبیله سنه منسوب « ایرفیل » ک نصایح و رهبرلکندن استفاده ایتدی :
 آنک صو ابدیدی ایله بش برادرلری ، و آنلرک یکریمی درت اوغوللرینه مناسب
 مقدار مالکانهلر بخش ایلهدی .

کون خاندن صوگرا ، آی خان و صوگرا صیره ایله ییلدیز خان ، منکلی
 خان ، دگر خان ، ایلخان حکمدار اولدیلر . و ایشته ایلخانک زماننده کندیسی
 ایله تاتار خانی سونج خانک آراسنده غوغالر باشلادی ؛ بالا آخره تاتارلر غالب
 کلدرک اوغوز حکومتنه نهایت ویردیلر . ایل خان عاٹله سنندن یالکز کوچوک
 اوغلی « کیان » و کوچوک برادر زاده سی « توقوز » ایله ایکی قیز قالدیلر ؛ بونلرده
 قاجارق برچوق یوکسک طاغلر آشدقندن صوگرا طاغلر ایچنده کوزل و چوق
 ایرماقلی ، چایرلی ، میوملی ، آقوشلو برمملکت بولدیلر . بومملکتده ۴۵۰ سنه
 صوگرا چوغلدیلر ؛ چیقماق ایسته دیلر ؛ فقط یول بولامادیلر ؛ بو ائشاده
 بردمیرجی بردمیر طاقی بولور ، آکا آتش ویریر ، دمیر اریر ، یول آچیلیر
 و کیان اولادی بورادن چیقارلر . بومملکته « ارکنه قون » یعنی طاغ اتکی
 وطن دنیلیردی . آندن صوگره مغوللرده بر عادت وضع ایدلدی : « ارکنه
 قون » دن چیققلری کونی بایرام یاپارلردی : بر پارچه دمیری اوجاغه صالوب

قیزارتیرلر ، خان اودمیری آلوب اؤرس اوزرینه قویوب چکیجه اوروردی .
 بوکونی مغوللر پک عزیز طوتارلردی . کیان اولادینک ارگنه قوندن چیقدی
 زمان حکمدارلری « پورته جینه » یعنی قزل قورت ایدی .

پورته جینه نسلدن بالا آخره « آلا نقو خاتون » ظهور ایتدی ، بو خاتون عمجه سی
 اوغلنه وارارق ایکی ارکاک اولاد طوغوردقن صوگرا پک کنج بر پاشده
 دول قالمشدر . برچوق بکلر پادشاهلر ، تورملر کندینی ایسته مشر سده
 هپسینی رد ایتمشدر . جوابنده « اوغلان لاریم یکیت بولغونجه اوزوم ایلمکباش
 بولوب تورامن آندین صونک اوغلان لاریم غه تابشورورمن » [*] دیوردی .
 فقط برمدت صوگرا بر معجزه وقوع بولمشدر .

کوکدن اینن بر « باروق » - نور - آنک حریم عفته داخل اولمش و کندینه
 التحاق ایله مشدر . و بو خارق العاده حادثه مناسبتیه آلا نقو خاتون - یعنی بیاض
 کیمک خاتون - حامله اولمشدر . جنکیز خانک یدنجی بطنده جدی اشته شو
 خارقه نمون حملک نتیجه سیدر .

ایشته تورانیلرک اصل ونسبلرینه عائد کندی ایچلرنده موجود افسانه !
 فقط افسانه دیه رک کچمه لم ؛ اولافسانه نه در ؛ آنی تعیین ایدم . افسانه
 - خیال عوامده ماضیه عائد خواطرک انعکاسی دیمکدر . طبیعی درکه شو
 خاطرات ، خارقهیه ، فوق الطبیعه شیلره هریرده و هر محیطده پک مائل اولان
 عوامک خیالنده سوسلنمش ، زینت لشمش ، سحرکار و اعجاز نما بررنک آلمشدر .
 ماضی و تاریخه عاید واقعلر خواطر عوامدن کچرکن سانکه بلور پارچه سندن
 کچن بر ضیا کبی بیک درلو رنگلر کسب ایدیور ، یک دیکرندن بیکرجه
 سنه لرله اوزاق و باشقه باشقه یرلرده وقوع بولمش اولان حادثه لر ،
 واقعلر قاریشدر یلیور ، عزت نفس ملی ده ایشک ایچنه کیره رک بر اصالت
 ونجابت دوشونجه سی لوحیه بوتون بوتون باشقه رنگلر ، خارقه نمون
 شکلر ویریور . شاهنامه یی ، عربلرک کندی اصل ونسللری حقنده کی افسانه لرینی ،
 ایتالیا نلرک ، آلمانلرک ، اسقاندینا و رک بوکامتعلق ادبیاتلریقی اوقوییکز ، هپسنده

عینی رنگلری و شکللری کورورسکز . مع مافیه بوتون شو قاریشقلقره ،
ایجادلره رغماً افسانه بر زمین حقیقی محتویدر . بزم وظیفه مزده شو حقیقی
آرامقدر ، کندیسنی ستر ایدن بوتون اوایلدیزی ، اوسحرکار تصنیعاتی بر طرفه
براقارق او آلتون بیغینلر آلتندن چیقارمقدر .

یوقاریده حکایه ایتدیکمز افسانه دن آلا جغمز حقیقت نه دن عبارت اولابیلیر؟
اولا تورکلرک پک أسکی بر قوم اولدقلری ، تورانیلر کندی موجودیتلری
اوقدر قدیم عد ایدیورلرکه طوفاندن صوگرا اُک اول وجوده کلمش اولان
اُک أسکی اقوامدن - مثلاً چینلیلردن - کندیلری بر دورلو آیرامامشلردر .
فی الحقیقه « یافث اوغلان » افسانه سی بعدالاسلام ایجاد ایدلمش بر تصنیعدر ؛ فقط
خیال عوام شوتصنیعی ایله تورانیلرک اسکیلکی حقنده کی خاطر مسنی - که بر حقیقت
تاریخیه در - اظهار ایتک ایسته مشدر . بعدالاسلام تاریخ بشریت و حیات بشریه
نوح ایله باشلایور . ایسته تورانیلرده کندیلرینک تامهدبشریتدن بری یاشادقلرینه
ایمان ایتدکلرندن بعدالاسلام تاریخلری نوح علیه السلامه ربط ایله مشلردر .
واقعا شو رابطه صرف مصنوعدر ؛ لاکن عینی زمانده ده بر حقیقت تاریخیه نک
العکاسی در . شو حقیقت تاریخیه بی تأیید ایدمک و تورکلرک تامهد بشریتدن
بری موجود اولارق اُک أسکی اقوامله برابر یاشامش اولدقلری اثبات ایله جک
ألزده بر چوق دیکر روایات و وثائقده موجوددر . از جمله فردوسی
ایرانیلرک ، بنی سام و تورانیلرک اصل و نسبلیری ایضاح ایدرکن دیورکه :
فریدونک اوچ اوغلی واردی : تور ، سام و آیدج . فریدون ممالک واسعه سنی
شو اوچ اوغلی آراسنده تقسیم ایتک ایسترکن یوکسک برطاغک باشنه چیقارق
بهر اوغلنک نامنه براوق آتدی . « تور » نامنه آتیلان اوق ماورای النهرک اوتنه کی
طرفه اصابت ایله دی و اوکوندن بری اوراسی تورانیلرک اولدی (۱) .

فریدون « کیومرث » ک ، یعنی ایلک آدمک بشنجی بطنده حفیدیدر . دیمک که
ایرانیلرک خاطر لرنده بیله توران تاریخی همان همان خلقت آدمله باشلایور .
چینلیلرک خاطر اته کلنجه چین افسانه لرینک روایتته کوره تورانیلر بر آغاجدن

ویا خود قورتدن وجوده کلشاردر . یعنی کره ارضده نباتات و حیوانات وجود بولدیغی کوندن بری چینلیلر تورانیلرده موجود ایملر . برنجی مصاحبه مزدهده ذکر ایتمش اولدیغمز وجه ایله چین مورخلری طرفدن اسمی ذکر ایدیلن ایلاک تورک و یا خود Toung - han حکمداری قا او - سین Kao - Sin درکه قبل المیلاد ۲۴۳۶ سنه سنده جلوس ایله مشدر (۲) .

دیگر طرفدن آلمان مشاهیر علماسندن رودولف فون سقالا Rudolf fun Scala « یونانستان تاریخی » نام اثر مشهورنده دیورکه :

« عینی زمانده [یعنی میلاد عیسی دن اون بش قرن اول یونانیلر هنوز دور تاریخیلرینه داخل اولمادقلری بر وقته] یونانیلر قدیم زماندن بری آسیای وسطی یه طوغرو کیدن بر کاروان یولنی خبر آلدیلر . شو یول دون نهرینک منصبدن باشلا یارق شماله طوغرو و بده قاما نهری کنارنده واقع اورمانلقدن کچه رک اوزال طرفنه و اورادنده اوب و ایرتیش نهرلری آراسنده ساکن ماجارلرک بابالری بولنان جیرکیلرک یوردلرینه و بده ایرتیشک مجراسنی تعقیب ایله یوقاری یه طوغرو یورویه رک آلتایه واصل اولور . اوزمانلر بیله یونانیلر تورک اقوامندن آریماسیلر حقنده بعضی معلومات آلابیلدیلر . شو معلوماتی آنلره ورن آریماسیلر حقنده برداستان یازمش « آریسته یی » ایدی . »

ایشته آفندیلر ، کوریورسکزرکه : « شجره تورکیه » صاحبک حکسائک آغزندن آلارق حکایه ایته بی افسانه نک محتوی بولدیغی بر حقیقت دیگر اقوامک خاطراتی و تاریخک تثبیتسه . موفق اولدیغی و ناقلهده تأید ایدیور . شو حقیقت - تورک کک اسکیلکنه عا ددر . - بتمه دی -

امیر آغایف

